Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
представено на 18 септември 2019 година [1]

Дело C-678/18

Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

(Преюдициално запитване, отправено от Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд, Нидерландия)

„Преюдициален въпрос — Допустимост — Член 267 ДФЕС — Понятие за съдебен спор — Касационен протест в интерес на закона — Неизменимост на положението, установено с протестираното решение — Промишлен дизайн — Временни и обезпечителни мерки — Компетентност на националните първоинстанционни съдилища за постановяване на временни и обезпечителни мерки — Изключителна компетентност на съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността“

1. Регламент (ЕО) № 6/2002 [2] предвижда, че държавите членки посочват на своя територия едно или няколко „съдилища, които се произнасят по промишлените дизайни на Общността“, с изключителна компетентност по определени искове за нарушения и за обявяване на недействителност на промишлени дизайни на Общността (член 81).

2. При изпълнението на посоченото задължение Нидерландия възлага тази изключителна компетентност на Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд Хага, Нидерландия), като предоставя на един от съдиите от този съд правомощието да постановява временни и обезпечителни мерки.

3. Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд, Нидерландия) изпитва съмнение относно съвместимостта на второто правило (а именно, че съдията от специализирания съд, произнасящ се по промишлените дизайни на Общността, със седалище в Хага, е единственият компетентен орган да постановява временни и обезпечителни мерки при спорове по член 81 от Регламент № 6/2002) с други разпоредби на този регламент.

4. Съмнението на запитващата юрисдикция се поражда с оглед на възникналата полемика в Нидерландия, където различни първоинстанционни и въззивни съдилища, които не притежават качеството на съдилища, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, се обявяват за компетентни да се произнасят по искания за налагане на временни и обезпечителни мерки в производства по искове за нарушения или за обявяване на недействителност на промишлени дизайни на Общността.

1 Език на оригиналния текст: испански.

2 Регламент на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността (ОВ L 3, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 33, стр. 70).

I. Правна уредба

A. Правото на Съюза. Регламент № 6/2002

5. Дял IX се отнася до „[ю]рисдикция[та] и производство[то] по искове, свързани с промишлените дизайни на Общността“.

6. Раздел 2 от този дял, който включва членове 80—92, се отнася до „[с]ъдебни[те] спорове относно нарушения и обявяване на недействителност на промишлени дизайни на Общността“.

7. Съгласно член 80 („Съдилища, които се произнасят по промишлените дизайни на Общността“):

„1. Държавите членки посочват на своя територия възможно най-ограничен брой национални първоинстанционни и второинстанционни правораздаващи органи (съдилища, които се произнасят по промишлените дизайни на Общността), натоварени с функциите, предоставени им от настоящия регламент.

[…]“.

8. Член 81 („Юрисдикция за нарушения и обявяване на недействителност“) предвижда:

„1. Съдилищата, произнасящи се по промишлени дизайни на Общността[,] имат изключителна юрисдикция:

а) по искове за нарушения и — ако е предвидено по националното право […] — за заплаха от нарушение на промишлен дизайн на Общността;

б) по искове за констатиране на липса на нарушение на промишлени дизайни на Общността, ако националното право го допуска;

в) по искове за обявяване на недействителност на нерегистриран промишлен дизайн на Общността;

г) по насрещни искове за обявяване на недействителност на промишлен дизайн на Общността, [предявени] във връзка с исковете по буква а)“.

9. Член 90 („Временни мерки, включително [обезпечителни мерки]“) гласи:

„1. По отношение на промишлен дизайн на Общността може да се изисква от правораздаващите органи, включително съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността в тази държава[,] прилагането на временни [и обезпечителни мерки], предвидени по правото на държавата членка[…] относно националния промишлен дизайн, дори и когато по силата на настоящия регламент съд по промишлените дизайни на Общността на друга държава членка е компетентен да се произнесе по същество.

2. При производства относно временни [и обезпечителни мерки] се допуска и искане за обявяване на недействителност на промишлен дизайн на Общността, направено от ответника по начин, различен от насрещен иск. Въпреки това, член 85, параграф 2 се прилага със съответните изменения.

3. Съдът, произнасящ се по промишлените дизайни на Общността, който е компетентен на основание член 82, параграфи 1, 2, 3 или 4, е компетентен да разпореди временни или [обезпечителни] мерки, [които, ако е необходимо след] производство по признаване или изпълнение съобразно с дял III на Конвенцията [относно компетентността] и изпълнението, [се прилагат] на територията на всяка държава членка. Друг съд няма такава юрисдикция“.

10. Дял IX, раздел 3 (членове 93 и 94) се отнася до „[д]руги[те] съдебни спорове относно промишлени дизайни на Общността“.

11. Член 93 („Допълнителни разпоредби относно компетентността на националните съдилища, които не се произнасят по дизайни на Общността“) гласи:

„1. В държавата членка, чиито съдилища имат юрисдикция по член 79, параграф 1 или 4, компетентни да разглеждат искове за промишлени дизайни на Общността, различни от тези, посочени в член 81[,] са тези съдилища, които биха имали юрисдикция ratione loci и ratione materiae в случай на искове, свързани [с] национален промишлен дизайн в тази държава.

[…]“.

Б. Националното право

1. Wet op de rechterlijke organisatie (Закон за организацията на съдебната власт)

12. Съгласно член 78:

„1. Hoge Raad (Върховен съд) се произнася с решение по касационни жалби, подадени от страна по делото, или по касационни протести, подадени „в интерес на закона“ от Procureur-generaal („генерален прокурор“) към Hoge Raad, срещу процесуални действия, определения, решения или разпореждания на въззивните и първоинстанционните съдилища.

[…]

7. Не се допуска касационен протест „в интерес на закона“, ако страните могат да подадат жалба по общия ред. Касационният протест не може да влошава положението на страните“.

13. Член 111, параграф 2, буква c) възлага на генералния прокурор правомощието да подава касационен протест в интерес на закона.

2. Закон от 4 ноември 2004 г. за прилагане на Регламента на Съвета на Европейския съюз относно промишления дизайн на Общността и за определяне на съда, произнасящ се по промишлените дизайни на Общността (Закон за прилагане на Регламента относно

промишления дизайн на Общността)[3]

14. Член 3 предвижда:

„Компетентен да разглежда като първа инстанция всички искове по член 81 от Регламента е единствено Rechtbank Den Haag [Първоинстанционен съд Хага], а по производства за постановяване на временни и обезпечителни мерки — единствено съдията по временните и обезпечителните мерки от този съд“.

II. Фактите по спора и преюдициалният въпрос

15. Spin Master е канадско предприятие за производство на играчки. То предлага на пазара с марката „Bunchems“ цветни топчета за игра, които прилепват едно към друго и по този начин могат да образуват всякакви форми и фигури. На 16 януари 2015 г. предприятието регистрира топчетата на свое име като промишлен дизайн на Общността под номер 002614669 0002.

16. High5 предлага на пазара с името „Linkeez“ цветни топчета за игра, които прилепват едно към друго и по този начин могат да образуват всякакви форми и фигури.

17. Spin Master сезира съдията по временните и обезпечителните мерки от Rechtbank Amsterdam (Първоинстанционен съд Амстердам, Нидерландия) с искане за образуване на производство за постановяване на такива мерки поради нарушение на правата върху регистрирания промишлен дизайн на Общността. По-конкретно иска да се забрани предлагането на продуктите на High5 на нидерландска територия.

18. В самото начало на това производство High5 възразява, че спорът е от изключителната компетентност на Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд Хага), поради което съдът в Амстердам не е компетентен.

19. На 12 януари 2017 г. съдията по временните и обезпечителните мерки от Rechtbank Amsterdam (Първоинстанционен съд Амстердам) отхвърля на основание член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 възражението за липса на компетентност и постановява редица временни и обезпечителни мерки[4]. В същото решение той посочва, че срокът за предявяване на иск по съществото на спора съгласно член 1019i от Гражданския процесуален кодекс е шест месеца от датата на решението.

20. След като отбелязва, че в нидерландската съдебна практика съществуват различия по въпроса дали производството по постановяване на временни и обезпечителни мерки е подсъдно на друг rechtbanken (първоинстанционен съд), различен от Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд Хага), генералният прокурор протестира „в интерес на закона“ решението на амстердамския съдия по временните и обезпечителните мерки.

3 (Nederlandse) Wet van 4 november 2004 tot uitvoering van de verordening van de Raad van de Europese Unie betreffende Gemeenschapsmodellen houdende aanwijzing van de rechtbank voor het Gemeenschapsmodel (Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen) (Stb. 2004/573). Наричан по-нататък „Законът от 4 ноември 2004 г.“

4 Наред с други мерки, съдията забранява на High5 да продава топчетата за игра и аксесоарите към тях, с предупреждение за налагане на периодична имуществена санкция, и му нарежда да поиска от търговците да ги върнат срещу възстановяване на цената и транспортните разходи. Освен това High5 трябвало да изпрати на Spin Master списък на своите доставчици и купувачи, като посочи доставените продукти.

21. В рамките на основанието за касационен протест той изтъква, че:

– съгласно нидерландското законодателство единственият съдия, компетентен да постановява временни и обезпечителни мерки във връзка с нарушения на права върху промишлени дизайни на Общността, е съдията от Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд Хага),

– член 90, параграф 2 от Регламент № 6/2002 не се прилага за съдебни спорове по член 81, както следвало от законодателната история и от „системата“ на цитирания регламент.

22. При тези обстоятелства Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд, Нидерландия) отправя до Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 90, параграф 1 от [Регламента относно промишления дизайн на Общността] да се тълкува в смисъл, че задължително предоставя на всички посочени в него съдилища на държава членка компетентността да постановяват временни или обезпечителни мерки, или посочената разпоредба оставя на държавите членки изцяло или отчасти свободата да предоставят компетентността за постановяването на такива мерки изключително на съдилищата, които съгласно член 80, параграф 1 от [Регламента относно промишления дизайн на Общността] са посочени като (първоинстанционни и второинстанционни) съдилища, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността?“.

III. Производството пред Съда

23. Преюдициалното запитване постъпва в Съда на 5 ноември 2018 г.

24. Писмени становища представят генералният прокурор, правителството на Нидерландия и Комисията. Не е счетено за необходимо да се проведе съдебно заседание.

IV. Съображения

25. Преюдициалният въпрос има за цел да се установи дали временните и обезпечителните мерки по член 90 от Регламент № 6/2002 попадат в обхвата на притежаваната от (специализираните) съдилища, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, изключителната компетентност по искове за нарушения и за обявяване на недействителност, предвидени в членове 80 и 81 от цитирания регламент.

26. Съмнението се поражда от факта, че в разрез с посочената изключителна компетентност член 90 изглежда допуска възможността по отношение на промишлените дизайни на Общността да бъдат сезирани и други съдилища в държавите членки (т.е. не само специализираните) с искане за постановяване на временни и обезпечителни мерки.

27. Преди да се даде отговор на съмнението, следва да се изясни дали в случая става въпрос за съдебен спор, отговарящ на условията по член 267 ДФЕС, както намеква запитващата юрисдикция в акта за преюдициално запитване.

A. По допустимостта на преюдициалното запитване

28. Преюдициалният въпрос възниква в рамките на касационен протест „в интерес на закона“, какъвто генералният прокурор може да подава срещу вече необжалваемите по общия ред решения на първоинстанционните и въззивните съдилища.

29. Този вид касационен протест допринася за еднаквото прилагане на правото. Той се подава, когато е налице въпрос, който възниква по редица дела и по който в съдебната практика има разнобой поради липсата на решение от страна на Hoge Raad (Върховен съд, Нидерландия).

30. Става въпрос за процесуален механизъм, който засилва в максимална степен традиционната функция на касационния протест да уеднаквява практиката по прилагането на закона (т.е. по-скоро защита на закона от гледна точка на обективното право, отколкото защита на субективните интереси на страните по спора). Към тази функция се добавя „в интерес на закона“ с цел да се установи съдебна доктрина за в бъдеще, макар и без конкретни последици за спора в основата на протеста, изходът от който остава непроменен. В хипотезата, при която протестът бъде уважен, протестираното съдебно решение ще се отмени, но това няма да се отрази на правното положение на страните по спора, установено с окончателен акт на предишната инстанция.

31. Очевидно е, че Hoge Raad (Върховен съд) е съд, чиито решения не подлежат на последващо обжалване по смисъла на член 267 ДФЕС. Ето защо в случай на съмнение относно тълкуването на разпоредба от правото на Съюза той е длъжен да отправи преюдициално запитване до Съда.

32. Дори и да се приеме най-общо правораздавателната функция на запитващата юрисдикция, би могло да се счете, че липсата при касационния протест в интерес на закона на същински спор между страните е основание преюдициалното запитване да не бъде допуснато за разглеждане.

33. Според мен обаче такова възражение не може да бъде прието. Съдът отдавна е отхвърлил изискването преюдициалното запитване да бъде отправено в рамките на спорно производство [5]. Както твърди генералният адвокат Ruiz-Jarabo Colomer, преюдициалното запитване е допустимо и „когато няма спор. От решаващо значение е […] органът, който иска помощ от Съда, да упражнява правораздавателна функция и да счита, че за да се произнесе с решение, се нуждае от тълкуване на общностното право, като е без значение обстоятелството, че производството, в рамките на което се отправя преюдициалното запитване, не е спорно“ [6].

34. Ако преди това е имало съдебен спор между страни и решението на инстанцията по същество е стигнало по реда на въззивното или касационното обжалване до висшестояща инстанция, както е в случая, „съдът, който се произнася […], трябва по принцип да се разглежда като юрисдикция по смисъла на член [267 ДФЕС], която може да постави преюдициален въпрос на Съда“ [7].

35. Горното твърдение не се възпрепятства от обстоятелството, че личното положение на страните по спора остава непроменено независимо от смисъла на решението, постановено в интерес на закона. Обратно, действието erga omnes на този вид решения им придава качество, което именно защото надхвърля конкретния случай, обосновава в още по-голяма степен възможността Hoge Raad (Върховен съд) да се обърне към Съда, за да има отговорът на Съда при тълкуването на правото на Съюза по-голям обхват и по този начин да гарантира еднаквото прилагане на Регламент № 6/2002 от всички съдилища в Нидерландия.

36. Накратко, считам, че няма пречка преюдициалното запитване да бъде допуснато за разглеждане.

5 Решения от 14 декември 1971 г., Politi (43/71, EU:C:1971:122), от 21 февруари 1974 г., Birra Dreher (162/73, EU:C:1974:17), от 18 юни 1998 г., Corsica Ferries (C-266/96, EU:C:1998:306), и от 25 юни 2009 г., Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395, т. 33).

6 Заключение по дело De Coster (C-17/00, EU:C:2001:366, т. 30).

7 Решение от 16 декември 2008 г., Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, т. 57—59).

Б. По съществото на спора

37. Регламент № 6/2002 установява модел на съдебна специализация: всяка държава членка посочва възможно най-ограничен брой национални съдилища (наречени „съдилища, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността“), които да постановяват решения по искове за нарушения и за обявяване на недействителност на промишлени дизайни на Общността.

38. Горното правило, залегнало в членове 80 и 81 от посочения регламент, означава — по което не се спори — че решение по съществото на съответните съдебни спорове се постановява единствено от съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, в качеството им на експерти в тази област.

39. Изглежда обаче, че член 90, параграф 1 от същия регламент се подчинява на друга логика, отчитаща по-скоро принципа на ефективност, отколкото този на съдебната специализация, що се отнася до временните и обезпечителните мерки[8]. Прилагането на такива мерки „[п]о отношение на промишлен дизайн на Общността може да се изисква от правораздаващите органи [на държавите членки], включително съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността“.

40. На пръв поглед изключителната компетентност по член 81 се загубва в член 90 с възможността да бъдат сезирани и други национални съдилища, не само специализираните, макар и само за постановяването на временни и обезпечителни мерки. Що се отнася до тези мерки, изискванията за бързина, присъща на принципа на ефективност, и за по-голяма териториална близост на отделните компетентни съдии биха оправдали един децентрализиран подход вместо подхода на съсредоточаване в един-единствен съд[9].

41. Подобно тълкуване се подкрепя от текста на член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002: всеки съд в държава членка (следва да се разбират съдилищата, които в тази държава разглеждат спорове, свързани с промишлени дизайни) може да налага подобни мерки. Изразът „включително съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността“, потвърждава, че не е необходимо съдът да бъде специализиран: останалите съдилища имат същите правомощия като специализираните, що се отнася до временните и обезпечителните мерки[10].

42. Както генералният прокурор[11], така и правителството на Нидерландия обаче изтъкват, че член 90 от Регламент № 6/2002 не променя обхвата на член 81 и не представлява изключение от неговите разпоредби. Според тях член 81 запазва компетентността на специализираните съдилища, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, във всяка фаза на производството за нарушение или за обявяване на недействителност, включително фазата по постановяване на временни и обезпечителни мерки. Член 90 се прилагал за други искове, различни от изброените в член 81.

43. Комисията поддържа обратното становище. Член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 позволява да се приеме, че компетентни да постановяват обезпечителни мерки, свързани с промишлените дизайни на Общността, са съдилищата в държавите членки, „включително съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността“. Следователно този

8 Типологията на тези мерки не е хармонизирана в Регламент № 6/2002: всяка държава членка прилага мерките, предвидени в нейното законодателство.

9 Както беше посочено, Регламент № 6/2002 допуска във всяка държава членка да има не едно, а няколко („възможно най-ограничен брой“) специализирани съдилища, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността. В Холандия има само един такъв съд.

10 Друг е въпросът за действието на тези мерки според съда, който ги постановява. Ще се спра на това разграничение по-нататък.

11 Съображенията му възпроизвеждат изложените в подадения пред Hoge Raad (Върховен съд) касационен протест в интерес на закона.

член предоставя възможност да бъдат сезирани или (специализираните) съдилища по промишлените дизайни на Общността, или други, които не са специализирани (но имат обща компетентност по спорове в областта на промишлените дизайни). Според мен тази теза съответства в най-голяма степен на тълкуването на посочената разпоредба.

44. В подкрепа на своята позиция генералният прокурор цитира Протокола за уреждане на спорове относно нарушението и валидността на патенти на Общността [12]. Според генералния прокурор член 90 от Регламент № 6/2002 следвал модела, установен в член 36 от Протокола, чиято цел е да се даде възможност за постановяване на обезпечителни мерки във връзка както с национални патенти, така и с патенти на Общността. Целта на член 36 е да създаде изключение не от правилата на Протокола относно вътрешната компетентност, а от правилата, свързани с международната компетентност [13].

45. Не считам, че това позоваване на правилата за уреждане на спорове относно патенти на Общността (които тогава не са били конкретизирани в постоянния механизъм) допринася в един или друг смисъл за тълкуването на член 90 от Регламент № 6/2002 относно промишления дизайн. Вярно е, че нидерландският законодател е дал израз на волята си да съсредоточи цялата компетентност по защитата на патентите на Общността в един-единствен съд, следвайки разпоредбите на Протокола, но такова решение не разсейва съмненията относно обхвата на член 90 във връзка с член 81 от Регламент № 6/2002.

46. С по-голяма тежест е доводът за „системата“ на Регламент № 6/2002, на която се позовават генералният прокурор и нидерландското правителство. Според тяхната гледна точка член 90 представлявал общото правило относно временните и обезпечителните мерки, което трябвало да бъде допълнено в зависимост от вида на съдебния спор, в рамките на който се иска постановяването на такива мерки:

– При искове за „нарушения и обявяване на недействителност на промишлени дизайни на Общността“ (член 81) единствено специализираните съдилища могат да постановяват съответните временни и обезпечителни мерки, тъй като имат изключителна компетентност по такива производства.

– При останалите искове, различни от посочените в член 81, се прилага разпоредбата на член 90, параграф 1, съгласно която всеки съд в държава членка, включително специализираните съдилища, може да постановява временни и обезпечителни мерки. Така щяло да се обясни по-добре този „проблематичен или енигматичен“ [14] текст.

47. Не споделям тази теза. Тя не се подкрепя от структурата на дял IX от Регламент № 6/2002, който се отнася до „[ю]рисдикция[та] и производство[то] по искове, свързани с промишлените дизайни на Общността“, и се състои от три раздела:

– Раздел 1 установява, така да се каже, фона, на който се определя държавният съд, компетентен да разгледа даден съдебен спор. Прави се позоваване на разпоредбите на Брюкселската конвенция [15], които са приложими, ако няма други специфични разпоредби, предвидени в Регламент № 6/2002.

12 ОВ L 401, 1989 г., стр. 34.

13 Протоколът разглежда международната компетентност в член 14, а националната — в член 15.

14 Съображения на генералния прокурор, точка 3.23.

15 ОВ C 27, 1998 г., стр. 1, консолидирана версия в ОВ L 147, 2009 г., стр. 5. Въпреки че позоваването на тази конвенция следва да се разбира като позоваване на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски въпроси (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1) (наричан по-нататък „Регламент „Брюксел Ia“.

– Раздел 2 съдържа изключенията от прилагането на Регламент „Брюксел Ia“. В него се установяват правила относно международната компетентност (член 82) и се определят съдилищата, които са компетентни по спорове, свързани с промишлени дизайни на Общността, както и исковете, по които се произнасят (членове 80 и 81)[16]. Този раздел включва член 90 („Временни мерки, включително [обезпечителни мерки]“).

– Раздел 3, озаглавен „Други съдебни спорове относно промишлени дизайни на Общността“, препраща към член 79, параграфи 1 и 4 за целите на определянето на компетентния национален съд[17] и посочва вътрешната компетентност по искове, различни от посочените в член 81. По-конкретно я възлага на съдилищата, които биха имали компетентност ratione loci и ratione materiae в случай на искове, свързани с национален промишлен дизайн в съответната държава (член 93).

48. Систематичното тълкуване на дял IX от Регламент № 6/2002 потвърждава, че желанието на законодателя е да направи разграничение между исковете за нарушения и за обявяване на недействителност на промишлени дизайни на Общността, от една страна, и останалите искове, от друга. Първите се уреждат в раздел 2, който включва член 90. Ето защо е трудно да се приеме, че предметът на посочения член е различен от този на съвкупността от правни норми (раздел 2), от която той е част. С други думи, член 90 се прилага и за временните и обезпечителните мерки, поискани в хода на производствата за нарушения и за обявяване на недействителност на промишлен дизайн на Общността.

49. Като допълнителен довод нидерландското правителство изтъква, че мястото на член 90 в раздел 2 от Регламент № 6/2002 е отдалечено от това на членове 80 и 81. Вмъкването между тях на членове 82—89, уреждащи друг вид въпроси, предполагало в известна степен липса на връзка между тях.

50. Според мен този довод не може да се приеме. Членове 82—89 от Регламент № 6/2002 препращат многократно към исковете по член 81, което доказва, че се подчиняват на една и съща логика, обосноваваща включването на всички тях в дял IX, раздел 2. Същата логика обяснява защо член 90 е част от този раздел, което потвърждава идеята, че предвидените в него обезпечителни мерки се отнасят до производствата по член 81, а не до производствата по член 93, включен в раздел 3.

51. Следователно буквалното и систематичното тълкуване дават решение, различно от това, което предлагат генералният прокурор и нидерландското правителство. Към същото решение сочи и логиката на дуалната система от специализирани и други компетентни съдилища в рамките на всяка държава членка, ако се свърже с различните функции на временните и обезпечителните мерки, от една страна, и на съдебния акт по съществото на спора, от друга.

52. Несъмнено специализацията на съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, допринася за единството на съдебната практика и за еднаквото прилагане на разпоредбите, уреждащи по същество исковете за нарушения и за обявяване на недействителност. Подобно виждане за ролята на разглеждането на споровете по същество пронизва установената в Регламент № 6/2002 система: целта на член 80 от него, който съсредоточава в ограничен брой съдилища компетентността по исковете, предвидени в член 81, е да се „допринесе за уеднаквено тълкуване на условията за действителност на дизайните на Общността“ (съображение 28).

16 Освен това урежда някои особености относно обхвата и последиците от предявяването на искове за нарушения или за обявяване на недействителност и съдържа, наред с други, разпоредби относно приложимото право, свързаните искове и компетентността на съдилищата на втора инстанция (членове 82—89, 91 и 92).

17 Когато съобразно член 79, параграфи 1 и 4 няма такъв компетентен съд, компетентни са съдилищата на държавата членка, на територията на която е разположено седалището на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки, дизайни и модели).

53. Такава цел обаче няма защо да се прилага по отношение на временните и обезпечителните мерки, чието действие по дефиниция е ограничено във времето и не предопределя (не трябва да предопределя) крайното решение по спора.

54. Без да се отрича практическото значение, което при определени дела може да има решението за постановяване на обезпечителни мерки, същото е обвързано с продължаването на главното производство [18] и не следва да навлиза в присъщите за това производство въпроси. Регламент № 6/2002 изрично запазва за специализираните съдилища разглеждането на сложни въпроси, засягащи съществото на делото (като нарушение или обявяване на недействителност).

55. По отношение на насрещния иск например се установява, че съгласно член 85, параграф 1, ответникът трябва да заяви дали оспорва действителността на промишления дизайн на Общността, правата върху който се притежават от ищеца, когато последният е предявил иск по член 81 от Регламент № 6/2002. Обратно, във фазата на производството по налагане на временни и обезпечителни мерки е достатъчно ответникът да направи възражение за недействителност (член 90, параграф 2 от Регламент № 6/2002) [19].

56. Този двойствен подход показва, че за законодателя на Съюза решението за налагане на обезпечителни мерки има ограничено действие именно поради това че е временно, до постановяването на решението по същество. Това не означава, че компетентният да постанови временни и обезпечителни мерки съдия не може да вземе предвид при преценката си на fumus boni iuris или на останалите приведени доводи твърдението (направено чрез възражение) на ответника относно действителността на промишления дизайн на ищеца, но тъй като тази преценка не е окончателна, не се изисква насрещен иск или действие на специализирания съд, който в крайна сметка ще трябва да се произнесе с решение.

57. Освен това трябва да се има предвид, че макар и съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, да притежават безспорни знания в тази област, останалите национални съдилища също не са лишени от такива.

58. В действителност системата за защита на промишлените дизайни се основава на съвместното съществуване на национални дизайни и дизайни на Общността, което намира израз в съответната компетентност на съдилищата.

59. Защитата на националните промишлени дизайни се осъществява от националните съдилища (неспециализирани по смисъла на Регламент № 6/2002), определени от законодателството на всяка държава членка, поради което те несъмнено познават материята отблизо. При подобни съдебни спорове могат да постановяват същите обезпечителни мерки, които при необходимост могат да бъдат приложени спрямо споровете по промишлени дизайни на Общността [20].

60. Освен това тези национални (неспециализирани) съдилища са компетентни по силата на член 93 от Регламент № 6/2002 да решават определени спорове по промишлените дизайни на Общността. Те могат също така да постановяват временни и обезпечителни мерки при такива спорове.

18 Затова в решението си от 12 януари 2017 г. амстердамският съдия по временните и обезпечителните мерки определя срок за предявяване на иска по същество.

19 В испанския текст на този параграф се използва неподходящо изразът „demanda de nulidad“ (иск за обявяване на недействителност), когато всъщност представлява „excepción“ (възражение), а не иск, в процесуален смисъл. Това се потвърждава от текстовете на другите езици, с които направих справка: „exception de nullité“ във френския; „plea“ в английския; „eccezioni di nullità“ в италианския; „excepção de nulidade“ в португалския; „Einwand der Nichtigkeit“ в немския.

20 Както вече посочих (бележка под линия 8), Регламент № 6/2002 не съдържа конкретни разпоредби относно типологията на тези мерки, които се уреждат от законодателството на всяка държава членка в областта на националните промишлени дизайни.

61. Следователно съдилищата, чиято компетентност е изключена по силата на член 81 от Регламент № 6/2002, действат в област, която им е позната, въпреки че не са оправомощени да се произнасят по съществото на спора за нарушение или за обявяване на недействителност на промишлен дизайн на Общността.

62. Затова не считам, че доводът за (по-голяма) специализация на съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, е основание за ограничаване на компетентността на останалите национални съдилища, що се отнася до временните и обезпечителните мерки.

63. Нидерландското правителство тълкува член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 в смисъл, че предоставя на държавите членки свободата да избират начина, по който да организират производството по постановяване на временни и обезпечителни мерки, с ограничението, че съдът, произнасящ се по промишлените дизайни на Общността, трябва задължително да бъде компетентен.

64. За целта правителството твърди, че процесуалната автономия на държавите членки се измества само при наличието на изрични правила, по силата на които определени правомощия трябва да бъдат възложени на конкретен съд (какъвто е случаят с членове 80 и 81 от Регламент № 6/2002). Следователно нищо не пречело на дадена държава да реши, че при искове за нарушения или за обявяване на недействителност, включително що се отнася до фазата на постановяване на временни и обезпечителни мерки, компетентни са единствено специализираните съдилища, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността.

65. Това виждане произтича от възприемането на член 90, параграф 1 от Регламент № 6/2002 като чисто оправомощаваща норма: държавите членки „може“ да изберат да възложат компетентността по постановяване на временни и обезпечителни мерки на едни или на други съдилища (с посоченото по-горе ограничение, съгласно което във всички случаи се включват съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността).

66. Според мен обаче използването на думата „може“ в посочената разпоредба има друго значение, съответстващо в по-голяма степен на целта на правната норма. Правото за избор не се отнася до държавите членки, а до участниците в процеса. И именно поради основания, отчитащи защитата на интересите на тези участници и близостта на съдилищата, които трябва да им дадат спешен отговор [21], макар и само с временен и обезпечителен характер, на тях им се разрешава да се обръщат или към специализираните, или към обикновените съдилища.

67. Следователно прочитът на разпоредбата следва да се извърши от гледна точка на притежателите на правата върху промишлените дизайни на Общността, които търсят съдебна защита. В крайна сметка се създават условия за един по-широк способ за обезпечителна защита, при който от първостепенно значение е ефективността [22], докато при разглеждането на спора по същество надделява специализацията по искове за нарушения или за обявяване на недействителност.

21 Такова е тълкуването от Комисията, която подчертава, че страната в процеса трябва да има на разположение географски близък съд, от който може да поиска спешна закрила, което означава, че специализацията остава на заден план. Комисията дава като пример необходимостта от съхраняване на доказателствените средства, за които има риск от изчезване, или опасността от разпространение на фалшифицирани продукти от конкретна точка на разпространение като пристанище или фабрика.

22 В областта на интелектуалната собственост обезпечителната защита играе основополагаща роля, за да може притежателят на правата да се ползва със закрила, преди да бъде постановено решението по същество, като се съблюдава правото на защита на другата страна (съображение 22 от Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост (ОВ L 157, 2004 г., стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 2, стр. 56).

68. Би могло да се приеме, че в случая включването на съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, е излишно, но това не е така. Разковничето е в член 90, параграф 3, съгласно който:

– Ако заинтересованото лице сезира с искане за временни и обезпечителни мерки съда, произнасящ се по промишлените дизайни на Общността, постановените мерки се прилагат на територията на всяка държава членка.

– Ако заинтересованото лице сезира с такова искане други национални съдилища, различни от специализираните, постановените обезпечителни мерки действат само на територията на съответната държава членка.

69. Именно последното изречение на член 90, параграф 3 от Регламент 6/2002 потвърждава казаното досега. Нямаше да е необходимо да се предвижда, че „друг съд [различен от съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността] няма такава юрисдикция [да разпростре действието на постановените от него временни и обезпечителни мерки върху територията на всяка държава членка]“, ако другите съдилища не бяха по принцип компетентни да постановяват временни и обезпечителни мерки във връзка с искове за нарушения и за обявяване на недействителност на промишлен дизайн на Общността.

70. Накратко, чрез постановяването на обезпечителна мярка от националните съдилища (в обяснения вече смисъл) се осигурява достъп до присъщата на този вид производства съдебна защита, която се характеризира с неотложност, без да е възможно в тази фаза на производството да бъде изчерпано разглеждането на спора по същество, каквото правомощие имат единствено съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността.

V. Заключение

71. С оглед на изложените съображения предлагам на Съда да отговори на Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд, Нидерландия) по следния начин:

„Член 90, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 6/2002 на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността следва да се тълкува в смисъл, че националните съдилища, които са компетентни да се произнасят по национални промишлени дизайни, са оправомощени да постановяват временни и обезпечителни мерки във връзка с производства за нарушения или за обявяване на недействителност на промишлен дизайн на Общността, при които решението по същество е от изключителната компетентност на съдилищата, определени в съответствие с член 80, параграф 1 от този регламент“.